

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького**
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової освіти

Назва курсу	Сучасні технології вивчення мистецької освітньої галузі
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Викладачі	Шевченко Юлія Михайлівна
Профайл викладачів	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/kafedra-pochatkovoyi-osviti/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/shevchenko-yuliya-myhajlivna/
Контактний тел.	098-506-05-25
E-mail:	shevchenko_yuliia@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1067#section-1
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю понеділок з 14.20 до 17.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (098-506-05-25) в робочі дні з 9.00 до 17.00

1. Анотація до курсу

Предметом навчальної дисципліни виступає є процес ознайомлення з новітньою концепцією поліцентричної інтеграції змісту загальної мистецької освіти, з інноваційними науково-методичними підходами та художньо-педагогічними технологіями викладання мистецької освітньої галузі у початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки педагогіка, психологія, образотворче мистецтво з методикою викладання, музичне виховання та основи хореографії з методикою викладання.

2. Мета і завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні технології вивчення мистецької освітньої галузі» є надання студентам знання про становлення мистецтва та методику його викладання, про наукову спадщину видатних вчених-методистів, про засоби, методи, прийоми та форми навчання цього предмету в початковій школі.

Основні завдання вивчення дисципліни «Сучасні технології вивчення

мистецької освітньої галузі» є ознайомлення з сучасними програмами та підручниками початкової школи з предметами «Образотворче мистецтво», «Музика», «Театр», «Хореографія»; оволодіння майбутніми вчителями разом з методикою викладання основами мистецької грамоти, метою яких є розширення і уточнення знань з різних видів мистецтва; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, здатність до сприймання, розуміння і створення художніх образів, художньо-творча самореалізація і духовне самовдосконалення.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Загальні компетентності

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності

ФК 1. Здатність ефективно працювати в умовах сучасної початкової школи

ФК 2. Здатність працювати з інформацією і знаннями з методик та інноваційних технологій в галузі початкової освіти

ФК 4. Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів організації сучасного освітнього простору (в т.ч. інклюзивного простору)

ФК 11. Здатність до моделювання освітньо-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, методів планування освітньо-виховного процесу у ЗЗСО (в т.ч. інклюзивного середовища).

ФК 13. Здатність демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в початковій школі.

ФК 15. Здатність до моделювання уроків за різними навчальними технологіями, використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах.

3. Формат курсу

В межах курсу студенти вивчають етапи становлення різних видів мистецтва; методичні основи формування методики мистецтва як науки; сучасні програми та підручники для учнів 1-4 класів з мистецтвознавчих дисциплін; засоби, методи та методичні прийоми навчання мистецтву; форми організації навчання різним видам мистецтва, їх особливості; особливості застосування методики викладання залежно від форми навчання та вікових особливостей дітей. Дисципліна викладається у формі лекційних та практичних занять.

4. Результати навчання

Заплановані результати навчання:

ПРН 3. Використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання.

ПРН 12. Володіти новими інноваційними технологіями у професійній сфері, користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні уроків у початковій школі, у т.ч. в інклюзивному класі.

ПРН 15. Використовувати сучасні методи і методичні прийоми навчання на уроках у початкових класах.

ПРН 17. Здатність до організації освітнього процесу з використанням сучасних методик та педагогічних технологій інклюзивної освіти.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Усього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	90 години / 3 кредити ЄCTS	16	14	60

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс(рік навчання)	Обов'язковий\вибірковий
2020	1	Початкова освіта	1	О

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів.

8. Політики курсу

Під час практичних занять студенти мають змогу попрактикувати навички застосовувати різноманітні прийоми навчання мистецтва, методику викладання залежно від форми навчання та вікових особливостей дітей.

На заняттях слід дотримуватись політики академічної доброчесності.

На заняттях вітаються технології практико-орієнтованого навчання. При оцінюванні враховується пізнавальна активність здобувачів вищої освіти, глибина засвоєного ними матеріалу з курсу.Завдання до кожної теми викладач надає наприкінці попереднього заняття. Всі вид робіт необхідно виконувати в зазначені строки.При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача.

9. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Основні аспекти розвитку процесу інтеграції	7	2	2			3	9	2	2			5

предметів												
Тема 2.Інтеграційні процеси в системі освіти України та зарубіжжя	4	-	-			4	7	-	-			7
Тема 3. Методологічні засади мистецької освіти	4	-	-			4	7	-	-			7
Тема 4: Інтегрований підхід у навчанні і вихованні молодших школярів	7	2	2			3	7	-	-			7
Тема 5. Передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті	7	2	2			3	7	-	-			7
Тема 6. Функції, принципи та педагогічні умови навчання загальної мистецької освіти	7	2	2			3	10	2	2			6
Тема 7. Методичне забезпечення навчального процесу з мистецьких дисциплін	4	-	-			4	7	-	-			7
Тема 8. Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 9. Актуальні проблеми визначення змісту мистецької освіти	4	-	-			4	4	-	-			4
Тема 10. Загальні організаційно- методичні підходи до навчання	8	2	2			4	4	-	2			2

мистецтва в контексті художньої дидактики												
Тема 11.Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва	8	2	2			4	6	2	2			2
Тема 12.Інтерактивні художньо-педагогічні технології	6	2	-			4	4	-	-			4
Тема13. Взаємоузгодження домінантних змістових ліній	8	-	-			8	5	-	-			5
Тема 14. Форми організації мистецького навчання. Уроки мистецтва, їх специфіка, структура, вимоги до проведення	8	-	-			8	5	-	2			5
Усього годин	90	16	14			60	90	8	12			70

10. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Основні аспекти розвитку процесу інтеграції предметів 1. Актуальність вивчення предметів в інтеграції. 2. Інтеграційні тенденції сучасності. 3. Інтеграція в початковому навчанні. 4. З історії розвитку міжпредметних зв'язків. 5. Системний підхід в інтеграції.	2
2	Інтегрований підхід у навчанні і вихованні молодших школярів 1.Основні завдання та принципи інтегрованого навчання та виховання молодших школярів 2. Інтегрований підхід у навчанні молодших школярів	2
3	Передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті 1. Філософські (загальнонаукові) передумови 2. Мистецько-культурологічні передумови 3. Психологічні передумови 4. Дидактичні передумови.	2

	5. Художньо-педагогічні передумови	
4	Функції, принципи та педагогічні умови навчання загальної мистецької освіти 1. Предметно-інтегративний підхід до мистецької освіти 2. Функції мистецької освіти 3. Принципи загальної мистецької освіти 4. Мета і завдання 5. Базові компетентності	2
5	Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь» 1. Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»; 2. Мистецький тезаурус як фактор інтеграції	2
6	Загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецтва в контексті художньої дидактики 1. Технологія проєктивного моделювання уроків 2. Типи, жанри і структура уроків 3. Художньо-педагогічна драматургія 4. Єдність видів діяльності учнів на уроках мистецтва	2
7	Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва 1. Сутність педагогічної технології 2. Інтегративні художньо-педагогічні технології	2
8	Інтерактивні художньо-педагогічні технології 1. Інтерактивні художньо-педагогічні технології 2. Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології	2
Разом		16

11. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Основні аспекти розвитку процесу інтеграції предметів 1. Актуальність вивчення предметів в інтеграції. 2. Інтеграційні тенденції сучасності. 3. Інтеграція в початковому навчанні. 4. 3 історії розвитку міжпредметних зв'язків. 5. Системний підхід в інтеграції.	Усне опитування, поточне тестування	2
2	Інтегрований підхід у навчанні і вихованні молодших школярів 1. Основні завдання та принципи інтегрованого навчання та виховання молодших школярів 2. Інтегрований підхід у навчанні молодших школярів	Усне опитування, поточне тестування	2
3	Передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті 1. Філософські (загальнонаукові)	Усне опитування, поточне	2

	<p>передумови</p> <p>2. Мистецько-культурологічні передумови</p> <p>3. Психологічні передумови</p> <p>4. Дидактичні передумови.</p> <p>5. Художньо-педагогічні передумови</p>	тестування	
4	<p>Функції, принципи та педагогічні умови навчання загальної мистецької освіти</p> <p>1. Предметно-інтегративний підхід до мистецької освіти</p> <p>2. Функції мистецької освіти</p> <p>3. Принципи загальної мистецької освіти</p> <p>4. Мета і завдання</p> <p>5. Базові компетентності</p>	Усне опитування, поточне тестування	2
5	<p>Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»</p> <p>1. Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»;</p> <p>2. Мистецький тезаурус як фактор інтеграції</p>	Усне опитування, поточне тестування	2
6	<p>Загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецтва в контексті художньої дидактики</p> <p>1. Технологія проєктивного моделювання уроків</p> <p>2. Типи, жанри і структура уроків</p> <p>3. Художньо-педагогічна драматургія</p> <p>4. Єдність видів діяльності учнів на уроках мистецтва</p>	Усне опитування, поточне тестування	2
7	<p>Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва</p> <p>3. Сутність педагогічної технології</p> <p>4. Інтегративні художньо-педагогічні технології</p>	Усне опитування, поточне тестування	2

12. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що винесені на самостійне вивчення
1	Основні аспекти розвитку процесу інтеграції предметів
2	Інтеграційні процеси в системі освіти України та зарубіжжя
3	Методологічні засади мистецької освіти
4	Інтегрований підхід у навчанні і вихованні молодших школярів
5	Передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті
6	Функції та принципи загальної мистецької освіти
7	Методичне забезпечення навчального процесу з мистецьких дисциплін
8	Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»
9	Актуальні проблеми визначення змісту мистецької освіти

10	Загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецтва в контексті художньої дидактики
11	Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва
12	Інтерактивні художньо-педагогічні технології
13	Взаємоузгодження домінантних змістових ліній
14	Форми організації мистецького навчання. Уроки мистецтва, їх специфіка, структура, вимоги до проведення.

13. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Сучасні технології вивчення мистецької освітньої галузі», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж семестру студент за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х періодичних контрольних робіт – 60 балів (загалом – 100 балів) та підсумкового контролю (екзамен) – 100 балів. Загальний рейтинг з дисципліни (середня сума балів за поточний контроль та підсумкову оцінку (екзамен)).

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми семінарського заняття.

Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTKvL-LNTIjWRX/view>

В межах дисципліни передбачено перезарахування балів за тему (теми), змістові блоки дисципліни, отриманих студентом за результатами участі у різних формах (інституційних, дистанційних, дуальних) і видах (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) неформальної освіти.

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Робота на практичному занятті Самостійна робота Усна відповідь, тестування, виконання ситуаційних завдань та вправ	5 балів: 5- Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і

	<p>узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями</p> <p>4- Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями</p> <p>3-Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>2-Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки</p>
<p>Складання конспекту, тестів для поточної роботи</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), а також відобразив у рецензії власне відношення до проблеми і до роботи в цілому; склав 10 тестових завдань; – 4 бали – студент глибоко проробив роботу

	<p>вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), склав 10 тестових завдань;</p> <p>– 3 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), але у рецензії не відображено власне відношення до проблеми і до роботи в цілому, склав менше ніж 10 тестових завдань;</p> <p>– 2 бали – спостерігаються суттєві помилки, студент не достатньо продемонстрував знання наукової праці вченого, не склав 10 тестових завдань;</p>
Творчі завдання	<p>5 балів:</p> <p>– 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,</p> <p>– 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.</p>
Компетентнісно-орієнтовні завдання (презентація тощо).	<p>– 5 балів – презентація містить не менш ніж 15 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 4 бали – презентація містить не менш ніж 12 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 3 бали – презентація містить 10 і меншу кількість слайдів, текст та фон заважають сприймати інформацію, недостатня кількість демонстраційного матеріалу (таблиці, діаграми, схеми, малюнки тощо),</p> <p>– 2 бали – зміст презентації не відповідає темі, візуально не сприймається, плагіат</p>

1. Система оцінювання компетенцій студентів є стимулюючою, заохочувальною, максимально об'єктивною, простою з чіткими критеріями оцінювання.

2. Національна оцінна шкала є чотириохбальною для оцінювання результатів іспитів і диференційованих заліків і двобальною для оцінювання відповідей студентів на недиференційованому заліку.

3. Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль для якого використовується національна оцінна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне заняття в академічний журнал.

4. Всі види діяльності на практичному (семінарському) занятті, в тому числі і за виконану самостійну роботу, оцінюються оцінками «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичного (семінарського) заняття.

На практичному занятті студент може отримати декілька оцінок зарізні види діяльності за чотириохбальною шкалою від «відмінно» до «незадовільно», але в балах «5», «4», «3», «2». Бали періодичної контрольної роботи, яка може проводитись за рік або семестр чотири, два або один раз, виставляються відповідно максимум 25, 50 і 100 балів за одну контрольну.

Наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі в семестрі, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за контрольну роботу за такою формулою: $S_1 = X_0 + X_1 = 4 + 18 = 22(б)$,

Де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першої періодичної контрольної роботи.

Студент має право на підвищення результату тільки однієї контрольної роботи протягом тижня після її написання.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні контрольні роботи за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Максимальна сума (S) дорівнює 100 балам.

Підсумковий контроль вивчення дисципліни є диференційований залік, набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.

За правилом округлення це 74 бали, що відповідає національній оцінці «добре».

Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені лабораторні, практичні або семінарські заняття і не мати за них незадовільних оцінок.

Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Клепко С. Інтегративна освіта і поліморфізм знання. Київ; Полтава; Харків: ПОШОПП, 1998. 360 с.
2. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посіб. для вчителів / Л.Масол [О.Гайдамака, Е.Белкіна та ін.]. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.

3. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / За ред. О. Пехоти. К., 2002.
4. Основи педагогічної майстерності / За ред. І. Зязюна. К.: Вища школа, 1987. 207с.
5. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274с.
6. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2002. 270 с.
7. Савченко О. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. К.: Абрис, 1997. 416 с.

Допоміжна:

8. Моргун В.Ф. Інтеграція і диференціація освіти: особистісний та технологічний аспект. *Постметодика*. 1996. С.41-45.
9. Іванчук М.Г. Світ природи в цікавих завданнях: навчальний посібник. Чернівці, ЧДУ, 1998. 64с.
10. Коберник О.М. Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі: навч.-метод. посібник. К.: Наук, світ, 2001.182с.
11. Лихачев Б.Т. Теорія естетичного виховання школярів. К., 1986. 236с.
12. Лобач О. О. Музично-дидактичні ігри в школі : метод. рекомендації. Полтава : Видавництво Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, 2004. 70 с.
13. Мар'євич Н. К. Музично-ігрова діяльність молодших школярів: розвивально-виховний потенціал у контексті інноваційних підходів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Випуск 17. Київ – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 493 с.
14. Ярьсько К.В. Теоретико-методологічні основи диференціації та інтеграції у педагогічному процесі вищої школи. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*. Зб. наук. праць. Випуск 28. Київ – Запоріжжя, 2003. С. 98-107.
15. Яценко Т.С. Інтеграція та дезінтеграція як механізми психокорекції. *Педагогіка і психологія*. 1996.
16. Щодо упровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в освітній процес перших класів закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс]: наказ Міністерства освіти і науки України від 05.03.18 № 223. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-uprovadzhennya-igrovih-ta-diyalnisnih-metodiv-navchannya-v-osvitnij-proces-pershih-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
17. Моторна О.С., Капінос О. О. LEGO на уроках музичного мистецтва в початковій школі. *Мистецтво та освіта*. 2019: № 4 (94).
18. Ken Wilber Eyeto Eyeasreferredtoin R. Ralston. Teachingthesto Speak. Vision Action Conference Assemblyof B.C. ArtsCouncils. Kelowna. 1990.

15. Інформаційні ресурси

19. <http://osnova.com.ua/magazines/37/archive/>
20. http://p-shkola.by/ru/menu_control/magazine_menu
21. <http://denysberezhenoy.com/berezhnaya/1class/index.html>
22. <http://minusstar.rolka.su/>

23. <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
24. Мистецтво та освіта URL:<http://artedu.com.ua/index.php/adm/issue/archive>